

Kirándultunk a jövőbe

2010, 2011 után az idén már harmadik alkalommal szervezte meg a PAE/MVMI nyugdíjasa, a közismert Gyulai János (újságíró, profi kiállítás-látogató, olimpiai ötróbas, „virtusúsztató” stb.) már méltán híressé váló kirándulását német, svájci, francia, és osztrák célpontokkal. A 3200 km-es, egyhetes buszozás címadó attrakciói most is hírneves tudományos és műszaki központok, létesítmények és múzeumok voltak. De ugyancsak belefért a sűrű programba sok útba eső történelmi, turisztikai helyszín, természeti szépség, város, épület is. Mindez „à la Gyulai”: jól átgondolt, kitűnően dokumentált, tökéletes ütemezésű, gyakorlatban kipróbált, mindemellett végletekig költséghatékony. Ráadásul csendes, szerény stílusban. Emellett Jani nem csak saját szerkesztésű könyvecskét, hanem feliratos egyen-trikót és szatyrot is osztott az elején. Pontosán ugyan még nem tudni a teljes árat, mert az előlegeket befizetve sok minden a helyszínen alakult, a jegyek, más ráfordítások csak körülbelül voltak kalkulálhatók. De az biztos, hogy ennyiből senki más nem képes ilyen kirándulást szervezni.

Lássuk az útvonalat és állomásait négy kategóriában. Olyan sok az állomás, hogy számmal, betűvel, színnel kellett jelölni (sorrend a kategóriákon belül az időrend):

A fő szakmai célpontok (piros, számok):

1. Svájc/Lausanne, École Polytechnique Fédérale de Lausanne (EPFL) – fúziós kutatások a TCV tokamakokon,
2. Svájc-Franciaország/Genf és környéke, Conseil européen pour la recherche nucléaire (CERN) – a világ legnagyobb részecskefizikai laboratóriuma,
3. Franciaország/Grenoble, Institut Laue–Langevin (ILL) – neutronfizikai kutatások.

További technika- és tudománytörténeti állomások (piros, betűk):

- Z. Németország/Friedrichshafen, Zeppelin Museum – a német léghajózás története,
- D. Németország/München, Deutsches Museum von Meisterwerken der Naturwissenschaft und Technik – a világ egyik legnagyobb műszaki múzeuma.

Egyéb látnivalók (sárga, betűk)

- L. Németország/Lindau – történelmi óváros a Bodeni-tó szigetén,
- M. Németország/Mainau – botanikus kert, kastélypark a Bodeni-tó egy másik szigetén,
- S1. Svájc/Stein am Rhein – festői városka a Bodeni-tóból kilépő Rajna partjain,
- S2. Svájc/Schaffhausen – Rheinfall, vízesés a Rajnán,

- M. Svájc/Montreux – gazdag üdülőváros a Genfi-tó partján és Chillon vízi vára,
- A. Franciaország/Lac de Monteynard-Avignonet – duzzasztó és vízerőmű, kirándulóhely a Drac folyócskából kialakított hegyi tavon, gyalogtúra, 200 m-es gyalogos függőhíddal!
- C. Németország/Chiemsee, Herreninsel – II. Lajos bajor király pompás kastélya (a francia versailles-i kastély mintája alapján, csak kicsit nagyobb és szebb),
- G. Ausztria/Gmunden – Orth váracskája a Traunsee szigetén,
- M. Ausztria/Melk – Stift Melk, villámlátogatás az apátságban.

A térképre már nem fértek rá, de bátran sorolhatók lennének még a fakultatív városnézések: Lausanne-ban a vezető nélküli metró, a városközpont és a kikötő; Genfben a tópart és Kálvin János bazilikája; Grenoble-ban a felvonós kilátóhely; Münchenben a belváros egyes terei, palotái, templomai. Kétszer is hajókáztunk (Bodeni-tó, Chiemsee). És persze néhány hölgy még több áruházba is eljutott...

Máig sem értem, hogyan lehetett ezt a gazdag programot teljesíteni telítődés nélkül. Páran előzetesen tartottunk a sok buszozástól, népes csoporttól, ifjúsági szállásoktól. De a 32 üléses buszon 20-an voltunk, így sikerült az egyetlen ott töltött éjszakát kissé elterpeszkedve átvészelni. A Jugendherberge, Jeunotel vagy Auberge de Jeunesse szobákban néha nem emeletes ágyak voltak, több helyen a vizesblokk benn a szobában, nyilván kevesebbet fizettek a sokágyas (3-6) szobák lakói. A reggelik, vacsorák kifejezetten ízletesek voltak 6-12 euróért.

Végig hőség volt, ahogy itthon, így aki akart, leheveredett a virágsziget árnyékos gyepére, megmártózt a Genfi- és Monteynard-tóban is, csupán Stein am Rheinben kellett az esernyő.

Jó volt a csapat. Igazából az utat fiataloknak szánta a szervező, jöttek is szegedi és pécsi diákok, ha nem is túl nagy számban. Emellett több aktív és nyugdíjas az atomerőműből, pár informatikus, feleségek és budapesti ismerősök. Az életkorok 13-77 év között szórta (a legifjabb a pécsi matek tehetség Benedek, akit már felvettek a Fazekasba, míg a legidősebb a szegedi nagypapa, Laci bácsi, aki Juditkát, csinos középiskolás unokáját kísérte). Kettő befejezett doktori cím és legalább három megkezdett PhD cselekmény jelzi még a kiutazók színvonalát. A nem műszakiak is érdeklődéssel követték a nagy hadronütköztető, a fúziós berendezések és a neutron besugárzás rejtelmét (bár néha keverték, hogy ebből mi az alap- és alkalmazott tudomány, hogy miből lehet majd villany és az anyagvizsgáló reaktor termel-e áramot). De a szupravezető tekercseket, a folyékony héliumot, a mély vákuumot és a plazmafűtést meg diagnosztikát lazán vette mindenki. Kalap le a buszsofőrök előtt is.

Mindhárom szakmai célpontban kinn dolgozó magyar kutatók tartottak bevezető előadásokat és/vagy kalauzoltak bennünket. Bár tudunk sokan sok nyelven, azért ez így volt az igazi. A CERN-ben a karbantartásnak köszönhetően lejutottunk a 27 kilométer kerületű, svájci-francia határ alatt húzódó földalatti protongyorsító egy detektorához is: a 80 m mélyen elhelyezett CMS detektorhoz. Ez hengeres alakú, 21 méter hosszú, 16 méter átmérőjű és nagyjából 12500 tonna tömegű (több vasat tartalmaz, mint az Eiffel-torony). 2003-tól 36 ország 160 intézete és 2008 tudósa illetve mérnöke vett részt a detektor építésében és üzemeltetésében, köztük a bennünket fogadó magyarok is.

A CMS detektor mérethű óriásfotója a felszíni szerelőcsarnokban, előterében kiállítva a belőle készült művészi kollázsok (CsA felvétele)

Jómagam 840 fotót készítettem, de ezzel alighanem csak a középmezőnyben vagyok (annak külön örülök, hogy az utcai aknafedelekről készülő, világot átívelő gyűjteményem értékes svájci darabokkal bővült). Csak halkán említem, hogy mindenkinek előzetesen készült műszaki-tudományos újságírói igazolványa, így három múzeumba ingyen sikerült bejutnunk (F, D, C). S ha már így papírom lett róla, vállalkoztam ennek a cikknek a megírására.

Köszönjük, János. Ha lehet, tán később is csatlakoznánk. Aki nem tette, percig se habozzon.

Cserhádi András